

A szerkesztő lakása:

Rimaszombat, Deák Ferencz-ut. 12. sz. Ide intézendő a lap szellemi részét érdeklő minden közlemény és levelezés.

Bélyegtelen levelet nem fogadunk el.

Kéziratot nem adunk vissza.

Az előfizetés díja:

Egész évre 4 frt.
Fél évre 2 frt.
Negyedévre 1 frt.
Egyes szám ára 10 kr.

GÖMÖR-KISHONT.

VEGYES TARTALMU HETILAP.

Melléklapja: „GÖMÖR-KISHONT T. E. VÁRMEGYE HIVATALOS ÉRTESÍTŐJE.“

MEGJELENIK MINDEN CSÜTÖRTÖKÖN.

Kiadó-hivatal:

Rimaszombat, Ujváros-utca 8. szám alatt (Tóthy-féle házban)
R. Vozary Gyula tanárnál. — Ide intézendők a kiadóhivatalt illető előfizetés, hirdetés, nyilttér és egyéb felszólalások.

A hirdetés díja:

Egy háromhasábos petitor térfogata 6 kr.
Bélyegdíj minden beiktatás után 30 kr.

Nyilttér:

Egy sor 20 kr.

Előfizetést elfogad a „Gömör-Kishont“ kiadóhivatala Rimaszombat Ujváros-utca Tóthy-féle házban, nem különben minden hazai postahivatal. Az előfizetés legzélszerűbben posta-utalvány útján eszközölhető. — **Hirdetést** csak a kiadóhivatal vesz fel.

Társadalmunk némely bajai.

Hazánkat a jó Isten minden tekintetben bőven megáldotta. Vannak híres boraink, különféle terményeink, nemes és közönséges érceink, ásvány-vizeink, bérceink, rónáink, folyóink, tavaink; van fejlődő iparunk és kereskedelmünk is. — Elég okunk van ezért hálát adni a jó Istennek, hogy ilyen javakkal megáldott minket, melyekkel nem minden ország dicsőíthet, vagy legalább nem ilyen mérvben. Már most azt hinné az ember, hogy mi ezen isteni adományokat magunk és embertársaink javára czélszerűen és észszerűen felhasználjuk, életünket a szerint rendezzük be, elégedetten és boldogan élünk.

Az ember a maga életét, a mennyire csak lehet kényelmessé is tenni törekszik. De ő oly dolgokat is ölelt fel szükségletei közé, melyek éppen nem szükségesek sem kényelmére, sem élete fentartásához, más szóval: rabja lett a képzelte szükségleteinek. Az egyszerűség már egészen eltűnt társadalmunkból. A eseléd, a mesterlegény, a kisebb-nagyobb hivatalnok oly luxust fejt ki, melyről elődeinknek fogalma sem volt. Ha csak ezzel együtt járna a jövedelem is. De bizony sok esetben nincs az így: a jövedelem nem elég hozzá, máséhoz nyulnak, itt van a sikkasztás.

Az anyák gyermekeik felpiperezésében oly fényűzést fejtenek ki, mely semmi összhangzásban sem áll az egészség szabályaival. Az anyák magok sem járnak másképen. A férfiak sem képeznek kivételt, ott látjuk pl. a férfiakat a legnagyobb hőségben oly ruházatban, melyben csakugyan becsületesen megizzadnak, holott egyszerűbb öltözködés által könnyen lehetne a bajon segíteni, de a divat és luxus megkövetelik az ily öltözködést.

Legkevésbé sem akarom a finom izlés kifejlődését félreismerni, csak hogy ilyen izlésnél legyen mindig mérvadó az egyszerűség és az egészség.

Nem luxus-e, ha a mi mágnásaink közül egyesek Párisban mosatják fehéreneműjüket, vagy hölgyeink közül csak Bécsből hoztatják ruháikat,

uraink közül sokan a kelmét kizárólag csak Brünnből rendelik meg? Igen, azt fogják mondani, a mi embereink nem képesek oly tisztán mosni, oly szép ruhát szabni, oly kelméket gyártani. Talán ez még sem áll: az első két ellenvetés kézzel fogható alaptalan, az utóbbit illetve, azt kell megjegyezni, hogy bizony honunkban is szép szövetek gyártatnak, hogy sokat ne említsek, tudtommal Erdélyben, Losonczon és Szepességben Leibiczon igen szép kelmék készíttetnek, melyekről talán kevés tudomásunk van. Csak gondoljuk meg, hány millió forint megy ki ilyen dolgokért a külföldre, és ennyivel szegényebb országunk. Avagy nem elég-e, hogy közösen Ausztriával 90 millió forintot felül adozunk évenként a külföldnek? Nem elég-e, hogy nyers terményeink külföldre vitetnek, s mi ugyanabból, tehát a nyers terményeinkből készült árucikkeket drága pénzzel megvesszük? Nincs-e elég olyan ezikk, melyet úgy is kénytelenek vagyunk külföldről hoztatni? És ez mind csak azért van, mert képzeljük magunknak, a külföld jobban dolgozik mint mi.

Kalaposaink, már nem tudom mi okból, oda sűtik a Párist vagy Londont a kalap béléseire! Nincsenek-e híres fürdőink, ásványvizeink vagy magas bérceink? Vagy csak esupa divatból vagy luxusból megyünk külföldre fürdőbe levegőt szívni vagy vizet inni? Vagy csak azért van ez, mert mi nem vagyunk olyan nagy reklam-emberek, mint a külföldiek? Mert nem írjuk tele az újságokat, hogy ilyen amolyan borunk, vizünk, hegyünk stb. van? Számítalanok meggyőződhetek már arról, hogy az, a mit ők külföldön kerestek, itthon hazájukban is meg van, csak hogy sokkal olcsóbb mint külföldön.

Podmaniczky Frigyes „Napló-töredék“ II-ik kötetében említi, hogy a nemzeti casinónak szakácsától vagy 12 üres bordeauxi palackot megvásárolván, Aszódra küldötte, s ott a legjobb minőségű saját termésű veres borral töltette meg, s az akkor divott szokásnak megfelelőleg veres viaszszal ragasztatta le. Megérkezvén Aszódon s

betűje. — Nincsen abban hazugság, alakos színlelés; ah! a természet nem szokott hazudni.

Be jó is, be kedves is, itt kin a szabadban. —

Enyhe lány fuvalom lengi át a földet, az egész fényes világot.

Mezők lilioma, dalos erdők lombja, fuvalomtól reszket; fák, füvek, virágok, mintha édes titkokat beszélve, hajolnának egymáshoz. — Felébred álmából az egész teremtettség, hangokat hallunk itt is, anott is, melyek mint egy dicsének hangjai, szárnyalnak ég felé. —

Igen! dicsének az, magasztos dicsének; ima, a teremtetés tavaszi imája.

Enyhe meleg szellők lengenek körülöm, esókolják kipirult arcomat; szálló szellők szárnya balzsam illatot hoz, ezernyi ezer virág kehelyből felém; zöld színbe, zöld ruhába öltözve körös körül a láthatár, völgyek, erdők, hallok. Illat, meleg, fény, szín, oly valami elragadó összhangba omolva; el rajtok, egyesülve bennök. Dalú dalos madár könnyű terhe alatt, hajlodozik a galy, ezüst virágosó hull alá fejemre, a legkisebb szellő gyenge legyintésére.

Ugy megtelik ilyenkor a szív, úgy megittasul a lélek; valami oly csodás érzés fogja el egész valónkat; repülni, szállni szeretnénk mi is, dalolva repülni ott fen a magasba, zöld föld felett, kék ég alatt, verseny a máddal, közel a nyitott menyországhoz, a messze végtelenhez.

Holott belevegynék dicsénekünk, a lég dálnokainak himnusába, együtt zengenék velök.

Bensőnk is egy új, magasztos érzélem hatja át, egy új világ napja ragyogja be, szelid égi sugarával, oh ilyenkor, ha máskor talán nem is, önkénytelenül érzünk kell, hogy mi magasabbra szálettünk, hivatunk, hogy közelebb áll istenhez, ki a természettel, mint ki az emberekkel jó érintkezésbe.

Úditó hajnali harmatesépp lepi meg, a dus tenyészetet; harmateséppben fürdik a fésző rózsabimbó, a lány szirmokon örömkönyként ragyog, az ég szermetezőkönyje.

Édes öröm könnye, édes kéjnek gyöngye hull le arczunkra is, mély megilletődött szívünk sohaja, tuláradó hűvvel tör magának utat, s vegyül bele a természet örömjárába.

feltalaltatván az ebéd, leves után az álbordeauxi fogyasztásához fogtak, mely bor akkoron mindig kissé langyosra felmelegítve lett felszolgálva. A józú külföldi bor mindenkinek izlett, de csipős észrevétel arra nézve, hogy éppen egy chauvinista házánál, mint a milyennek ötét ismerték, szolgálnak ki francia bort, barátai közül csak éppen az koczkázottat, kinek szánya volt e felületés képében nyújtott lezcke. E csipős megjegyzést gr Festetich Béla barátja ereszté világnak, mondván: esudáalom, hogy Frigyes barátunk bordeauxi és nem honi borral traktál bennünket. Akkor behívatta Podmaniczky pintérüket és elmondatta vele, mely hordóból és mely évi termésből töltötte ő meg három nappal az előtt a neki átadott üres palackokat, s hozzá tevén büszkén: nekünk ugyanazon évből még 80 akónk van eladó 8 frtjával.

S most, a phyloxera korában, hogy járnak el? Budán megveszik még pedig nem mindig a „sashegyi“ vörös bort s egy kis út és ügyes praeparálás után visszaküldik hazánkba, hogy az ötven százalék toldással újból eladhabbák azoknak, a kiktől az előtt első kézből megvásárolták. — Jókai „Eletemből“ című könyvében említett egy esetet, hol? nem tudom, valamelyik angol fürdőben egy színházat gyűjtés útján akartak fentartani, aláírási ívet köröztettek a fürdő vendégek között. Mikor az iv a magyar mágnás kezébe került, összeadván az előtte jegyzett összeget, annyit írt alá ő maga, a mennyit összesen az előtte valók. Talán még több ilyen példát is lehetne felhozni, de elég legyen ennyi.

Hogy vagyunk a nagyzással? Elégedettek-e az emberek hatáskörükkel? Nem akarnak-e sokan több lenni, mint tényleg azok? Nem szólok én a szegény népről, hanem a közép és felső osztályokról, melyek a nyomor eshetőségének nincsenek kitéve, hanem jövedelmöknél fogva nyugodtan és békében élhetnek. De lelküket a nagyzás daemona szünetlen ösztönzi, esalképeket varázsol lelkük elé, serkentvén őket oly szerenese után hajhászni, mely csak az álomban, de a va-

T Á R C Z A.**Ha kis kertem . . .**

Ha kis kertem virágit közt egyedül,
Ülök este szívem úgy ég, úgy hevül,
Elmerengek a millió esillagon
S a végtelen boldogságot esudáalom.

Mily egyszerű a esillagok csoportja,
Mely a csendes tiszta eget borítja,
Oly nyájasan, oly szeliden néznek le,
A halandók eme gyászos földre.

Mig ezeket esodáalom és szemlélem,
Mély áhítat fogja el a szívem,
S ha meglátok egy szép fényes esillagot,
Elfog a bú és könnyeket hullatok.

S e könnyek bús szívemnek oly jól esnek,
Utánuk nagy könnyebbülést érzek,
S várom újra, hogy borítsák az eget,
Hadd láthassam, hadd hullassak könnyeket.
Rimaparti.

A természet kebelén.

Tavaszi ábránd.

Szeretem a tavaszt, enyhe melegével, illatos hevével.

Ragyogó sugára kék derült egének, csalogatva csal ki, hiva ki magához, oda a feljult, feltámadt természet, dobogó kebelére.

Csalogatva hi, von a mezők virága, ezernyi virág, nyiló lilioma, s a zugó erdőnek madárdaltól hangos bölöngató lombja.

Szeretek a természet kebelén elmerengeni, elábrándozni, mikor völgy és halom, ezer virágával, esacska esermelyével, koszorús fáival, mint egy kinyitott könyv tárul fel előttem.

Szeretek olvasni a természet nyitott könyvéből, olyan lélekemelő, megható, olyan igaz annak mindenik sora,

Olyan jól esik, olyan boldogító, így elmerengeni, elábrándozni, álmodozni ébren, és szőni tarkábbnál tarkább álomképeket, ábrándképeket. — Tag tere nyilik ilyenkor a képzeletnek.

„Oh ki írhatná le a pillanatotkat, hol már nem gondolkozunk, s még nem álmodozunk, s mégis mindkettőtől tesszük valamit, hol a felszabadult képzelet, ezer képeket teremt előnkbe, s szívünkbe száz érzeményt dadog, melyet rég ki nem merénk mondani, lelkünkbe bus sejtések vegyülnek reményeinkkel, oly boldogok vagyunk, s mégis olyan könnyen sirhatnánk. — Oh ki írhatja le e pillanatotkat?“

Eltelve, megittasulva, mintegy földöntuli kéjjel szívjuk magunkba a balzsamos léget, eltelve megittasulva, a hűvös látványtól, önkénytelen kiáltunk fel a koszorús költővel:

„Oh természet dajkálkodó anvám,
Szeretlek én híven, ártatlanul.
Gyönyör, megnyugvás lelke száll reám;
Virág, lomb, kebleden ha nyit, ha hull.
Tanulni mévén hozzád, megjövök
Édes kincsesel, mikép a fűge méh'.
Könnyebbülést nyerek karod között,
Ha szívem bú, szemem köny terhelé.

Hallgatom az erdőn a madarat,
Midőn dalolva busul, vagy szeret,
Köszöntöm a nyiló virágokat,
Mélázva nézem a futó eret.
Szemem mereng a távol bérceken.
Rám illat árad, hó napfény lövell.
Magam oly boldognak érzem,
A felséges természethez közel.“

Nincs, oh nincs mi felülmulhatná azt az édes gyönyört, mit a természet tanulmányozása nyújt.

Titkai elrejtve, mélyen eltakarva egy istenkéz által, sejtjük csak, nem tudjuk, oh de ez a sejtés oly valami vonzó, oly valami megragadó.

Van abban hit, van abban remény, van abban szeretet. — Van erő, gyöngédség együtt és egymás mellett, gyermekes naivság s felemelő fenség.

lóságban nem létezik. Minden a miők van, nem bír rájuk nézve semmi becsület, a szerénység erénye végkép eltűnt és a nagyzás képe folyton lebeg szemek előtt. Hát nem minden állás, mely a maga emberének a becsületes munka után tisztességes kenyeret nyújt, jó, tiszteletreméltó?

Kell-e a szabónak tisztviselőség után, a tisztviselőségnek földbirtokosság után, a földbirtokosnak az országgyűlési képviselőség után stb. vágyódni? Nem-e oly tiszteletreméltó az a szabó mint a tisztviselő, ha becsületes, jóra való ember? Vagy még mindig a hivatal, a külsőség után mérjük az embert, és nem a belérték szerint? Megint csak más nemzetektől még pedig „éretlen” nemzetűl kell valamit tanulnunk? — Az amerikaiaknál az iparúzó csak oly becsületben és tiszteletben részesül mint a tisztviselő, de nem csak a törvény előtt, hanem a nemzet előtt is. — A nagyzásra vonatkozólag Leixner „Deutsche Worte” című könyvében egy meghatározó példát következőképpen beszél el: Egy vagyonos földbirtokos, nős és atya, minden tekintetben szerencsésen élhetett volna, ha a becsületes nem ragadja meg politikai szerepet játszani, miután egy nemes szomszédja a képviselő házba jutott és ő utána semmiképp sem akart maradni. Így belevegült a politikai tusákba, kezdett nemzetgazdaságot egy közleges egyetemen hetenkint háromszor hallgatni és meglátogatta a politikai egyleteket is. Mindig csak egy országgyűlési képviselőség mint csak lebegett szeme előtt, ott akarta ő a kormányt szóbeli tehetségével hibáért megleckéztetni Eleintén hozzátartozói és rokonai csak nevettek ezen „politikai raptuson”; de csakhamar kitért, hogy az nem volt olyan ártatlan eljárás. Ő, ki az előtt reggeltől estig szüntelenül csak azon fáradozott, hogy a birtokát kihasználja és a kizsákmányoltat ismét erősítse, a még parlagon levő részét termékenyítse, a tehéntenyésztését minél jobban emelje, minden feleslegét birtokába fektesse — elkezdte most atyja után öröklött birtokát elhanyagolni. Ő, ki azelőtt csak „mindenest” tartott, most tisztartót fogadott s rá bízta az egész birtok kezelését; pártját tehetségen felül támogatta, az aratott hizelgés készpénz gyanánt vevén. Már most nem volt maradása otthon, idejét mindig a házon kívül töltötte. Családjával összetűződött és a béke ellilant. S így lépésről lépésre lejjebb jutott, de politikai üzemelével még mindig nem hagyott fel. Az országgyűlési képviselőséget nem nyerte el, a költségek, egy néhány rossz termés és a tisztartónak hűtelen sáfárkodása oda vitték a dolgot, hogy a szép birtokot árverés útján el kellett adni. Nejének rokonai nagy nehezen megmentették az ő részét, a ki most férjétől elvált, az utóbbi pedig egy városba költözött, a hol keservesen szerzi meg a mindennapi kenyerét. Mámorából ő ugyan kiábrándult, de az eljárt béke nem találta meg többé.

Ne csináljon az ember magának hasztalan szükségleteket, melyek nélkül el lehet s melyek sem kényelmére sem hasznára nem lehetnek. Ne legyen rajba szeszélyének vagy szokásának, hanem találjon büszkeséget az egyszerűségben és a

Hiszen tanulhatjuk, mit amaz istenkéz elkart előlünk; de meg van adva, meg van engedve mégis, hogy koronkint a benső fellángolás, a lelkesedés tisztább pillanataiban, bizonyos pontig bele pillanthassunk a titkok titkába.

Könnnyen, mint gyenge pelyhely, de biztosan és szilárdan, lebeg földgömbünk, milliárd és milliárd teremtményeivel a végtelen világűrbe, a sugárzó nap s a megszámlálhatlan csillagok között. És ez a földgömb milliárd és milliárd teremtményeivel, örök mozgásban, láthatatlan hatalomtól vezetve, halad változhatatlan utjain.

Oh ezernyi ezer, szava van a nagy természetnek, de csak egy nyelve.

Csak egy nyelv, egy esodálatos érzés az, mely bennünket meghat, felemel, mondhatni megdicsőít.

Szerencsés ki reá ügyel, boldog ki megéri.

Oh! szent természet! te nagy, te hatalmas! esodáiban kifogyhatatlan, utáidban kifürkészhetetlen!

Kinek uralmad oly örök, oly mindenható s oly elenállhatlan! Kinek szavad elhat mérhetlen végekig, fel a csillagokig, e sejtett világok sugárzózába; s le a föld gyomráig. Mélység és magasság egyesülve benne; magasba repülve s mélységbe leszállva, felarthatatlanul.

Ki felderítet a békét s hálaadó, magasra emelkedő lelkeket teremtész.

Természet! szerencsés, ki szent titku nyelvedre ügyel s ezerszer boldog, ki azt valóban igazán megérteni képes.

* * *

Kint ülök kicsi kertemben árnyas lugasomnak illatos árnyában. Zöldelő faágak bölintgató lombja, sutogva hajol rám; enyhe meleg szellő simogatja arcom.

Ah! hiszen itt vagyok itt is, a viruló természet kebelén. — Nyíló virágszirmok, zöldelő levelek, esattogó madárdal ringatnak el édes tavasi álomba; lelkesítenek fel s adják ajakamra az egész ábrándot; töltik tanulgatom e hangokat, merengő lelkenek ez ábrándos hangját.

Üdvözlőgy kikelet! ragyogó, fényes simboluma az örök életnek, a feltámadásnak!

Borsody Béla.

ezélszerűségben. — Töltse be mindenki lelkiismeretesen hivatási körét, talál mindenki a maga hatáskörében nemcsak árny-, hanem fényoldalakat is. Ne követeljen senki az életből többet, mint az neki nyújthat, hivatását töltse be úgy, mintha ez az utolsó nap lett volna életében; a szerénység nélkülözéssel is legyen összekötve s akkor bizony nem fogunk szappanbuborékok után kapkodni, melyekről meg vagyunk győződve, hogy azok egy kis megérintés után összeesnek.

Wiesinger Károly.

Néhány szó Nyustya község képviselő-testületének az „új járási székhely” című cikkre adott „válasz”-ához.

Tekintetes Szerkesztőség! Engedje meg igen tisztelt Szerkesztő ur, hogy a nyustyai képviselő-testületnek becses lapja folyó évi 16-ik számában az „Új járási székhely” című cikkre közzétett „válasz”-ára — mint teljesen inderferens egyén — az eszünk tisztázása céljából pár objectív megjegyzést tegyek.

Előre becsitom: hogy időelőtti, ezáltal hirlapi polemikát provokálni nem szándékom. Reményem azt is, miszerint Nyustya képviselő-testülete válaszában írója patriotizmussal nem fog vádolni, mert mint idegen járás szülője, sem a nyustyai, sem a rimaszombati „gyökerek” közé nem tartozom, Nyustya községe iránt pedig a közelmúltban játszott gyász-szereplése daczára, elfogult nem vagyok. De a szerző — tagadhatlanul — ügyes tollára valló „válasz”-ban több oly brillans s első pillanatra meggyőzőnek látszó állítás foglaltatik, melyet kellő megvilágítás után a tényállásnak megfelelőleg valódi értékére redukálni kötelességemnek tartom.

Az a kérdés: vajjon Nyustya község hivatott-e arra, hogy a rimaszombati járás székhelyül továbbra is megmaradjon? Birja-e a járási székhely fogalmához kötött s attól el nem választható kellékeket? Végre: Nyustyanak, mint járási székhelynek fenntartása a helyes járási közigazgatás postulatuma-e, conditio sine qua non-ja?

Különösen ez utóbbit igyekszik a „válasz” mindenáron bebizonyítani, ügyesen csoportosítván súlyos argumentumait, mint a járás területi beosztását, népszámlálási arányokat, Nyustya szerencsés geográfiai fekvését, sőt a a kedvező lakviszonyok és olesőbb élelmézés egy füst alatti fölemlítése mellett még az éjszakrai terjedő pánszlávizmus rémét is segítségül hívja, melyet — a járás magyarságát elsöpréssel fenyegető — rohanásában egyedül a nyustyai szolgabírói székhelyvel vél megállapíthatónak.

Ezek oly argumentumok, melyek még a „Gömör-Kishont” igen tisztelt szerkesztőjét is gondolkodóba ejtették, engem azonban, mint a járásnak egyik — Nyustyan lakó — tisztviselőjét, ki a nyilvánosságra hozott érveknek értékét közvetlen közelből bírálhatom meg — megvallom — meggyőzni nem bírtak.

Annak, hogy a nyustyai szolgabírói székhely lenne azon gát, melyen a pánszlávizmus zavaros hullámai megtörnek, ellent mond a nyustyai székhely egész multja. Tagadhatatlan az, hogy a rimaszombati járás hazafiatalan elemei épen ezen idő alatt szervezkedtek egységesen működő párttá, s az immár komolyan számba veendő tényezővé vált „fractio”-nak a protestans egyházi autonomia örve alatt megindult s pánszláviztikus háttérrel bírt actiója ezen idő alatt emelkedett tetőpontra.

Ha most e tekintetben némi javulás észlelhető, annak oka nem a nyustyai járási székhelyben, hanem a kishonti ág. ev. esperesség hazafias elemeinek erős tömörülésében keresendő, kik az esperességök jó hírnevét veszelézető pánszláv üzemeknek — egyelőre — diadalmasan utját állották.

Mert szerény nézetem szerint a járás hazafias érzelmeinek ébredtartalása — ha arra szükség van — s egyáltalán a közönség igényeit kielégítő helyes és erélyes administratio nem a járási székhelytől függ, hanem igenis függ attól, vajjon ahhoz a járás közigazgatási tisztviselőiben s az aljók rendelt hivatalos közegekben képességeik mellett meg van-e a komoly akarat és kötelességérzet. Ha ez megvan, akkor a mindinkább előtérbe lépő bürokratikus rendszer mellett Rimaszombatról ép oly jól és helyesen lehet adminisztrálni, mint akár Nyustyáról.

A területbeosztást illetőleg elismerem, hogy Nyustya a járásnak valamivel alkalmasabb központja mint lenne a járás szelén fekvő Rimaszombat, de a járás kedvező közlekedési viszonyai mellett ezen argumentum is nagyon meggyengül, különösen ha tekintetbe vesszük, hogy a Nyustyához közelebb eső községek lakosságának a „válasz”-ban hivatkozott számarányai nagyon merészek, mert „anticipando” a 3314 lakost számláló Kokova községet is a nyustyai székhely javára sorolja, holott az határozottan Rimaszombat felé gravitál; továbbá Forgácsfala, Drabszók és Gyubákó községek 2558 főre rugó lakosságáról is nagyon kétséges, vajjon „kenyértörés” esetén a nyustyai székhely mellett sorakoznák-e?

Ezek oly momentumok, melyekkel a „válasz”-nak számot kellett volna vetnie, mielőtt népszám arányaival a nyilvánosság elé lépett, mert bizony nagyon fűresán változhatnak azok a szépen csoportosított számok!

Figyelemre méltóbb a „válasz” azon érvelése: mely szerint a gyáraknak, különösen a Likértől fölfelé eső gyártelepeknek s azok munkásainak fontos érdekében áll az, hogy a szolgabíróiságot, mint elsőfoku iparhatóságot, lehetőleg közelben bírájk.

Eltekintve attól, hogy a rimaszombati járás egész területén üzembe álló gyártelepek rendes munkás személyzete összesen — nem mint a „válasz”-ban helytelenül említették ezekre — hanem csak 624 főre rug, melyből a Rimaszombat felé gravitáló Kokova község utvonalaiban levő gyártelepek 178 munkás esik, kétségtelen; hogy az 1884. évi XVII. t. ez. intézkedéseinek fogva, különösen a munkásokra nézve, az iparhatóság közelítette főfontosságu, — de ez a körülmény magának az iparhatóságnak hivatalos működésére befolyással nincsen. A munkások ellenőrzése azoknak az iparhatóságnál kötelező bemutatása alkalmával tehát a hivatalos helyiségben, a gyárosok ellenőrzése pedig évnegyetenként az iparhatósági kiküldött által eszközölt gyári szemlék alkalmával a helyszínen történik. Az iparhatóságnak ezen tisztán bü-

rokratikus funkciójára székhely holléte teljesen közönyös, mert az iparhatósági kiküldött Rimaszombatról ép oly előnyösen tehetné meg a maga szokott körutját, mint Nyustyáról.

Tehát a „válasz”-nak ezen szerintem legerősebb érvelése is csak fél argumentum.

Még jönnének a „válasz” helyi érdekű argumentumai, de ezekkel nagyon röviden lehet bebánni.

Ugyan mit tett Nyustya — mióta szolgabírói székhely — az utas közönség kényelmes ellátása érdekében? Egyetlen, az istállók és az állati hulladékdombok közé ékelt rozzant vendéglője, egy utszéli esárda képét tünteti fel, melynek különben tisztességes és iparkodó izraelita bérője a közönség igényeit kielégíteni képtelen. (A „válasz” írója bizonyosan saját jól berendezett háztartására gondolhatott, a mikor az ellátásra vonatkozó kifogásokat egyszerűen mosolyra keltőknek jelezte.)

Hát a gyakran előforduló előfogathány s egyéb misériák, valamint a „válasz”-ban büszkén, önértetes hangon fölemlített lakviszonyok?

Avagy elfeledte volna már a „válasz” írója, hogy volt idő és pedig a közelmúltban, mikor maga a szolgabíró nem tudván Nyustyan tisztességes lakást kapni, a tűrhetetlen lakviszonyok megvizsgálása céljából — szemben a szándékosan terjesztett ellenkező hírekkel — egy hivatalos commissio helyszíni kiküldetését kérte a megye alispánjától?!

A „válasz” ugyan nagylelkűleg siet megnyugtanni minket, hogy ezentul a rimaszombati lakbér-osztály szerint — esetleg olesőbban is — mindig lesznek Nyustyan megfelelő lakások, csak azt felejteli el: hogy Nyustya igénytelen falu, hol a belsőségek átlagos közepára ölenként 1 frt, Rimaszombat pedig — hol a beltelkek ára egyszer olyan magas — egy comfortal s magasabb igényeket is kielégítő élénk, társaséttel díszekvő megyei székváros, melyvel magát egyenrangba helyezni Nyustya részéről, legalább is mosolyra keltő erőlködés, s Aesopus híres tragi-komikus meséjére emlékeztet.

Ennyit a „válasz” megdönthetlen érveire. Befejezőül csak azt kívánom megjegyezni, hogy ha Nyustya a járási székhely megtartását oly melegen ohajtja, akkor hangzatos phrásisok helyett a székhelyvel járó előnyök fejében első sorban — még áldozatok árán is — a helyi misériák megszüntetésére törekedjék, mert addig a járási székhelyhez való göresös ragaszkodása csakis az anyagi haszont kereső önző magánérdekek szempontjából bíralható meg.

Kelt Nyustyan, 1891. április hó 19-én.

A tekintetes szerkesztő urnak kész szolgálja

Porubszky Imre.

A gazdatisztek és erdészek nyugdíjgyesülete kérdéséhez.

Gömör-Kishontmegyei gazdatisztek részéről a leendő országos gazdatiszti kongresszushoz felterjesztett indítvány jegyzőkönyve.

Felvetett Rimaszombat városa tanácstermében f. é. április hó 15-én megtartott gyűlésben.

Illés Gyula, Fábian Ferenc és Danesek Mihály által beterjesztett indítvány elnök által felolvasott és p.:

Megbizásunknak, melylyen a Gömör-Kishontmegyei gazdatisztek által folyó évi április hó 3-án Rimaszombatan megtartott értekezletben megtisztelve lettünk, eleget teendő, van szerencsénk következőkben összefoglalni ama elhatározásokat, miket a megtartandó országos gazdatiszti kongresszuson — a gazdatiszti kar érdekében — ajánlatba hozni és érvényre emelni véleményezzük.

Határozza el a kongresszus, miszerint:

1. Kéressék fel a magas kormány egy — a gazdatiszt és földesur közti viszonyt szabályozó törvény hozatalára — mely ezen viszonyt úgy megkötésé, mint felolását szabályozná akképen, hogy minden tiszt kinevezése vagy felmentés az illetékes megyei gazdasági felügyelő kiértésítésével lenne foganatosítandó, felmondási időül egy évi időt határozván meg.

Ezen törvény mondja ki azt is, hogy minden birtokos, ki tisztet által kezelt birtokát, a tiszt fizetés négy százalékát évenként a gazdatisztek nyugdíjalapjára lefizetni tartozik

2. Alapíttassék meg a gazdatiszti qualificatio, úgy pedig: hogy első sorban a „képzett gazdatiszt” ezimet jogosan csak az viselheti:

a) Ki valamely hazai fő- vagy közép gazdasági tanintézetet — mint rendes hallgató — jó sikerrel végzett és legalább három évi gyakorlatra hivatkozhatik. Másod-sorban

b) azok, kik az 5. pont rendelkezése szerint szervezendő állandó bizottság, kinek e végből iskolai és gyakorlati működését igazoló bizonyítványait bemutatni tartozik, ezek alapján ezen ezim viselésére határozatilag feljogositand.

3. Mondja ki kötelező határozat gyanánt a kongresszus, hogy mindenki, ki a képzett gazdatiszti ezimet viselni jogosult, — föltétlenül a már fennálló — s Magyarországon területen foglalkozó gazdatisztek és erdészek segély- és nyugdíjgyesületébe beállni tartozik, és pedig mindaz, ki ezen egylettől távol állott, 30 frt belépési díjnak egyszerre való lefizetése kötelezettséggel.

4. Jelentse ki a kongresszus, hogy ezen már fennálló egylet kebelében alkotja meg a nyugdíjintézményt, és pedig a már meglévő és a fentjelzett belépési díjából keletkezendő tőkésre támaszkodva, ezek kamatainak egy része a tiszt fizetések arányában megállapítandó és beizetendő segélyezések, esetleg a mezőrendőrségi törvény átlágásából származó s a földművelésügyi miniszter ur rendelkezése szerint ide fordítandó bírságok kamataival alkotnak meg nyugdíjalapukat.

5. Mondja ki határozatilag a kongresszus, hogy központi egylettől elismerttven a fentnevezett egyesület, ennek segédsegére megyenként a megye gazdasági felügyelője s a vidék bizonyos számu választott birtokosai és gazdatisztheiből főkegyeltek lesznek szervezendők illetékes hatóságok gyanánt, melyek hivatva lesznek intézkedni, dönten a összes gazdatiszti s mindazon ügyekben, melyek az alkotandó gazdatiszti törvény és nyugdíjintézményből keletkeznek. — Végre

6. A tiszt száztól rendszert illetőleg — jól lehet, minden elfogulatlanul gondolkozó birtokos és gazda ismeri és félre nem ismerheti ama leghatalmasabban serkentő ösztönt, mely ezen rendszerben rejlik, s mely a

különben is munkás embert, anyagi helyzete javulása reményében, még a legyőzhetlennek tetsző munka és akadály leküzdésére is buzdítani képes, jól tudva azt, miszerint a földbirtokos osztályt ennek általános behozatalára a szabad rendelkezés lebilincselése nélkül jogosan még a törvényhozás sem kötelezhetné, határozta el a kongresszus, miszerint megkeresendő és felkérendő lesz az országos gazdasági egyesület, mely a gazdasági karnak, földművelési állapotaink fejlesztése és előbbrevitelében tanúsított működése, munkássága, ügybizottsága és szakismereteiről mindig a legnagyobb elismeréssel adózott, hogy hazánk földbirtokosait egyéni saját jól felfogott érdekében ezen tisztí szociális-rendszer behozatalára buzdítani és serkenteni méltóztaték.

Ezen indítvány az értekezlet által mind általános ügy részletes értelemben elfogadtatván, és a gazdasági kongresszus bizottságának való felkérésére a jegyző megbízott és az elnök indítványára Fábán Ferenc, Valovics Ferenc, Lenkey István, Csathó János és Danesek Mihály a május hó 6—8-án Budapesten megtartandó kongresszuson személyesen részt venni felkértek.

Kubinyi Géza, elnök. Danesek Mihály, jegyző.

Levelezés

Gömör-Simoni, 1891. apr. 20.

T. Szerkesztő ur! A simonii gőzmalom ügyvel az én igénytelen személyiségem is kapcsolatba hozatik; s több oldalról nem épen kellemes elbirálásnak vagyok kitéve, a nélkül, hogy e malom ügyeibe legkevésbé is avatkoznom volna.

En „hitelszövetkezést” akartam létesíteni, e becses lapok tiszteletreméltó kiadójának buzdítása, utasítása és baráti támogatása mellett. E lapok hasábjain megjelent „Szövetkezeti gőzmalom” című közlemény nekem s nekünk szólott válaszul. Azt akartam, hogy a nép — miként Pest- és más megyékben — takarékos-ságra szokják rá családai tüzhelyénél; szokják le a könnyű pénzhez jutásról, a váltós kölcsönzésekről; hanem e helyett tanulja el, kedvelje meg a jobb évek fillereit letenni, haszonnal, szövetkezeti uton gyümölcsösztetni.

Tervemmel későbbben maradtam. Kijelentem, hogy e gőzmalom létesítésénél egyáltalán közre nem működtem; miután azt helyes alapokon és célokon nyugvónak nem tartottam s nem tartom.

Csizy Miklós, tanító.

Serke, 1891. apr. 19.

Szép tavaszi napfény ömlött Rimavölgyünk Serke nevű falujára. A vasárnap reggeli órákban ünnepi köntösben, vidám öröm és szokatlan zaj között csoportosult a falunak csendes, szorgalmas és vallásos népe, barátságos vegyületben a környék szomszédos faluiból feles számmal megérkező testvér- és rokon-atyfiakkal.

Uj pásztor érkezett a nyájhoz, hogy annak gondjait felvegye, hogy folytassa a munkát, hogy hirdesse az örök szeretet és kötelesség tudományát a nép között; mely a józan munkásság, szellemi tökéletesülés és tiszta erkölcs révpártjához vezető a földi harez és küzdelemben elfáradhatatlan hívő sereget.

Alig kondultak meg a harangok, máris hosszú sorban vonult fel az örök igazságok után szomjuhozó sokaság a tágas templomba, melyet csakhamar a szorongásig megtöltött. Az első sor padok urai közönségével együtt a kíváncsiság, öröm s vallásos ihlet magasztos érzelmei között várta belépő pásztorát: tisztelendő Szabó Gyula urat, ki tiszteletes Batta György simonii lelkész és beiktató pap kíséretében foglalt helyet a nagy elődök székében.

Az invocatio után megzendült Csorba Endre veterán tanító vezetése alatt az egyszerű falusi ifjúkból összeállított dalárda ajkain egy felséges, szíveket megkapó ének, melynek fokozatos buzgóssága alatt elfojtott hanggal, arczukon hitök szeretetének nemes kinyomatával hallgatott a gyülekezet.

Ennek végeztével lágyan, mint a tavaszi enyhe szellő esendült meg az Ur asztala előtt tő Batta György beiktató lelkész rövid imája; majd nagyszabású szívből jött szíveket meggyőző beszédéhez fogott, hogy a nála szokott apostoli lelkesedéssel szíveket inditon meg. Ismertette a nagy feladatot, melylyel egy gyülekezet lelkészének küzdeni és harcolni kell, s a mely feladat itt, hol egy Almási Balogh Sámuel és Tóth Sámuel egyengette az utat, igaz protestans szellemben vezetve a gyülekezetet — szép jutalmat talál a nép hűség és szeretetében, s a lelkész fáradságát sikerrel koronázza. Végül lelkészársához szól, megmutatva neki a helyet, honnan életet és tudományt száltak Jézus anyagiakban szegény, de lelkiükben gazdag szolgálói; elküldte oda, hogy prédikálja a Krisztust és az evangéliumot, mely tegnap és ma ugyanaz volt és ugyanaz leszén mindörökké!

A dalárda rövid énekének elhangzása alatt szokatlan sápadtan, — a megelőző napokban áthülve, — alig behegedt torokgyuladástól látható gyengeséggel állott meg tisztelendő Szabó Gyula ur nemes alakja a cathedrán, de már az imádság ereje, melyet gyülekezetéért s magáért emelt az egek Urához, megerősítette őt annyira, hogy kiváló gondnal készített beszédét a hit által lekedve, testi gyöngeségéről megfeledkezve, papi nyugalommal, meggyőző hanggal és evangéliumi tüllel mondotta el.

Még a búcsú fájdalomtól uralva, őszinte szeretettel emlékezett meg a sziklák és bérzektől környezett kisedel, de hitben erős egyházáról Szalóez és Vigtelkéről, hol őt esztendeig egyengette az Urnak utait, szorgalmasan e két kis szőlőhegyet, mely gazdagon terem jölétet a szorgalom által; vallásos tiszta erkölcsöt egyházak meleg szeretete folytán. Majd itt a serki népes gyülekezet előtt tárta fel az életnek ama szent könyvét, mely az ő lelkeinek eledete, hogy táplálja abból a szegény és gazdagot, özvegyet és árva, boldogot és boldogtalant, hogy megismertesse a szép rend, tüntetés nélkül való előhaladás, szorgalom, munka és mindenek felett a vallás áldásait. Mert hiszen ezekben van a falusi nép boldogságának titka!

A gyülekezeti éneklet után reményben, hitben és szeretetben épülve oszlott szét a nagy közönség, hogy ott-hon atyafiságos áldások között megbeszélve azokat, a miket hallottak és láttak, szívbőlben megbeszéljenek.

Es a serkeiek őszinte örömmel örülnek, hogy egyházuk megtalálta azt a derék lelkészt, kit kerestek.

Adja Isten, hogy az új pásztor nagyon sokáig, az emberi élet végső határáig jó adomány és tökéletes aján-

dék legyen az Urnak Serkében letelepedett anyaszentegyházában!

Törvényszéki esernök.

Április 27-én (hétfőn). 1. Lopás büntetével vádolt Lehoczi Samu és társai. — 2. Lopás büntetével vádolt Molnár József és társai elleni végtárgyalások.

Április 29-én (szerdán). 1. Polgárok választási joga ellen elkövetett büntetést vádolt Istók Sámuel — 2. Szemerem elleni erőszak büntetével vádolt Bodnár János. — 3. Hatóság elleni erőszak büntetével vádolt Haluska András és társai elleni végtárgyalások.

Április 30-án csütörtökön. — 1. Szándékos emberölés büntetékén kísérletével vádolt Vasas Lajos és társai. — 2. Lopás büntetével vádolt Boholy Péter és társai elleni végtárgyalások.

Helybeli hírek.

Iskolafelügyelet. Dunay Ferenc dr. tankerületi főigazgató vasárnap városunkba érkezett s itt három nap alatt megvizsgálta az egyesült prot. főgymnasiumot. Örömmel konstataulta, hogy intézetünk minden irányban fejlődik, s a szellemi vezetésben a tanári karnak, az anyagiakban az igazgató választmányának elismerését nyilvánította.

Esküvő. Józsa Antal gömörmezei kir. tanfelügyelősi tollnok e hó 21-én esküdött meg Chauvet Jenny kisasszonnyal D.-Horvátban Borsodmegyében. Násznapok voltak báró Radvánszky Géza es. és kir. kamarás virágos násznagyi bottal és Groó Vilmos kir. tanácsos és tanfelügyelő.

Elismerés. Gróf Csáky Albinné értesítette Paal Gyula helybeli községi tanítót, mint a legközelebbi megjelent s lapunkban is emelt „Elbeszélések” szerzőjét, hogy „a Tompa epizódját élvezettel olvasta.”

Adomány. A helybeli nőegyesület árvalháza javára ujjában Hám o s Aladár dúsai földbirtokos öt forintot ajándékozott. Fogadja érte a nőegyesület választmányának őszinte köszönetét.

Orvos-gyógyyszerész gyűlés. A gömörmezei orvosgyógyászok egyesület f. évi április hó 27-én d. u. 4 órakor gyűlést tart Rimaszombatban, a takarékpénztár nagytermében. A gyűlés tárgyait a titkárság által kiállított meghívó szerint egyleti folyó ügyek fogják képezni.

Névváltoztatás. Kapusztai István rozsnói illetőségű rimaszombati lakos vezetéknevének „Káposztás”-ra kért átváltoztatása, f. évi 26632. számú belügyminiszteri rendelettel megengedett.

Iskolaszéki tagok választása volt városunkban f. hó 20-án, miután a régi iskolaszéki három évi mandátuma lejárt. — A községi iskolaszéknek hivatalból tagjai a minden felekezeti lelkészek; továbbá az iskolák tantesztülete által választott egy-egy képviselő és az iskolák igazgatói. Ezekon kívül a városi közgyűlés által iskolaszéki tagokká megválasztottak: Baksay István, Bodor István, Dapsy Vilmos, Éva János, Hamalári Károly, István, Tórisz Endre, Kishonthi Gyula, dr. Löcherer Tamás, Nagy Ferenc, Szabó József tanácsos, Török János és Zachar Gusztáv.

Járdaépítés. Városunkban a folyó évben a „Rózsa” utca lesz járddal ellátva, a városi képviselő-testület határozata szerint. A gyűlés egyszersmind elrendelte, hogy a losonczy-utca járdájára nézve is a terv lehetőleg oly időtartamon belül készítsék el, hogy ez utca járdája is még ez évben ki legyen építhető.

A jótékony Rimaszombat. Városunk képviselő-testülete elhatározta, hogy az újra építendő pokorági ev. ref. templomhoz szükségeltető téglá mennyiségét a nevezett egyháznak azon a mérsékelt áron fogja szállítani, a melyben a város polgárai kapják. Ezenkívül pedig megengedi, hogy az egyházközség a templom építéséhez szükségeltető homokot a P.-Szabadka melletti Rima-ágyból ingyen hordathassa. — Ugyancsak Rimaszombat város a helybeli koresolya-egyletnek új pavilonja felépítéséhez a káposzta földekből kihatandó mintegy 500 □ méternyi terület és 12000 db téglát ingyen adományozott, azonban kikötötte, hogy a város által fenntartott iskolák növendékei naponként egy bizonyos órán át díj nélkül használhassák a koresolyapályát.

Vizvezeték Szabadkán. A p-szabadkai mentelep osztály részére szükséges vizvezeték a Knuth által készített s a szakminiszterium által felülvizsgált terv szerint legközelebb el fog készíttetni. A közgyűlés megbízta a városi tanácsot, hogy a munkálatot vállalat útján létesítse, s az ahoz szükséges mintegy 9000 frtnyi költségnek engedélyezését, valamint a vízjogi engedélyt a megyei törvényhatóságtól kérje ki.

Szíves tudomásul. Van szerencsénk a n. é. közönséggel tiszteletteljesen tudatni, hogy a felerészben „Tompa-szobor” javára 500 példányban kiadott „E l b e s z é l é s e k” című szépirodalmi munkából eladatott helyben: 56 példány; vidékre küldött 320 példány; hirdalpoknak és gyűjtőknek kiosztatott tiszteletpéldány címen: 55 példány; Győrffy P. Gábor kiadó nyomdatulajdonosnál eladásra vár: 69 példány. Összesen: 500 példány — A szétküldött 320 példányból nem fogadtatott el, vagyis elrongyolt állapotban visszaérkezett: 38 példány; künn maradt: 282 példány. Ebből ez ideig 98 példányért küldött be v i d é k r ő l az 1 frt 20 krajczárnyi vételár a kiadóhivatalnak, s így még 184 f i z e t e t l e n példány van künn az ország különböző vidékein. — Míg tehát a 184 künn levő példányért járó összeg be nem folyik, addig Győrffy P. Gábor nyomdatulajdonos, mint kiadó, végleges számadást nem eszközölhet, a mennyiben összes költségei fedezése címen 250 példány első-sorban öt illet. holott még ez ideig — a feltüntetett adatok szerint — csak 154 példány ára, vagyis. 184 frt 80 kr. folyt be kezei közé. Ide nem számítva Jakó Pálné ő nagysága és Szentiványi Miklós ur által a példányok áran fölül kizárólagosan a „Tompa-szobor” javára küldött 12 frt 60 krt. (Ez utóbbi 5 frtnyi küldemény Paal Gyula szerzőnél van letétbe helyezve.) — Rimaszombat, 1891. évi ápril. hó 20. — P a a l G y u l a szerző. — G y ö r f f y P. G. kiadó.

Időjárásunk a mily egyenletesnek mutatkozott a múlt héten, éppoly változó lett az utóbbi napokban. E hó 20-án erős dér volt, úgy, hogy a reggeli hőmérsék 2₂-ről délben csak 9 C^o-ra emelkedett. Ehhez járult az éjszakai nyugati erősebb légáram. Sőt még tegnap sem állt magasabban a hőmérő 9₂ C^o-nál délben. Felhőtlen na-

punk e hónapban még nem volt. Az eget részint esős, részint fűrtéges és halmos felhők borítják kevés (5 m. m.) esapadékkal, mely jól esik a szomju földnek s a fák fészli rügyei megelevenedtek tőle. Ideje is már. Hiszen a múlt évben ilyen időtájt a juharok, a vadgesztenye, az éger-, gyertyán-, zelnice-, fűz- és nyárfák a hársak és gyümölcsfánk nagyrészen már zöldeltek; sőt 1889-ben enyhétadó árnyékukban még is huzódtunk a nap heve elől, mennyiben akkor árnyékban már 20—23 C^o meleg volt érezhető. Még ezt is megelőző években már meglombosodtak a fák és bokrok. Szóval nagyon elmaradt a vegetatio rendes fejlődésétől. Mit várjunk ebből? határozottan nem lehet megmondani. A természet azonban kárpótolja magát. Ugy lehet, hogy május helyre hozza a hibát.

Vármezei ujdonságok.

Gömörmezei főispáni székere mint lapunk zárta-kor értesülünk, Hám o s László országgyűlési képviselőt szemelte ki a kormány, kinek kinevezése már a legközelebbi napokban várható.

Eljegyzés. Kálniczky Irmát, a híres gömöri szépek egyikét, Kálniczky Endre putnoki ref. lelkész bájos leányát eljegyezte Lehoczy István járásbíró Zniováraljáról. Áldás és szerencse kísérje a szép frigyvet!

Uj gyász érte megynék több tekintélyes családját az özv. Bornemisza Sámuelné urnó halála által. A szeretetre és tiszteletre méltó matrona alig egy héttel élte túl nővérét özv. Marton Rudolfné urnót, kihez, valamint egész családjához a leggyöngédebb szeretet fűzte. Megynék egy kitűnő hölgyet veszített el benne, ki egyéni tulajdonságai által is egyike volt a legkedvesebb magyar nemes matronáknak. A család a következő gyászjelentést adta ki: „Minaji Bornemisza László, neje Zabari Szontagh Irén és leányuk Anna férjével Marton Jánosnal és Elza leányával, — Vajkai és Kereszti Molnár Lajosné szül. Minaji Bornemisza Emma, férje Molnár Lajos és leányuk Margit, továbbá néhai idősb. Török László és néhai özvegy Marton Rudolfné született Török Antonia családja a nagyszámú rokonság nevében is mély fájdalomtól megtört szívvel jelentik a főrön szeretett legjobb anya, anyós, nagynya dédanya, nagynéne és rokonnak özv. Minaji Bornemisza Sámuelné szül. Szendrői Török Emiliának élte 72-ik évében, folyó hó 16-án, reggeli 6 órakor, hosszas szenvedés után történt gyászos elhunytát. A boldogultnak hült tetemei a róm. kath. egyház szertartása szerint folyó hó 18-án, délután 3 órakor fognak a tamásfalusi sírkertben örök nyugalomra elhelyeztetni. Az engesztelő szentmise-áldozat folyó ápril hó 20-án délelőtt 9 órakor fog a rimaszombati róm. kath. templomban az egek Urának bemutatni. Áldás és béke lengjen drága hamvai felett! Kelt Tamásfalán, 1891. évi április hó 16-án.”

A kishonti ág. ev. esperesség tiltakozása. A „Budapesti Hirlap” ma egyhetti számában közölt vezércikknek azon passzusára, hogy „befog következni csakhamar, hogy a Dunáninneni önálló ev. püspökséghez fognak akarni csatlakozni azok a felvidéki esperességek, a hol a pánszlávok tért foglalhatnak s többségre juthatnak, a zolyomi s kishonti esperességek első sorban.” A kishonti esperesség részéről említett lapban önértetes czáfolat tétetett közbe, melyben el van ismervé a klenózi és nyustyai esetekből kifolyólag a fenti sajnós következtetés jogosultsága, mindamellett tekintettel arra, hogy utóbbi időben minden esperességi tisztség a hazafias magyar párt jelöltjeivel tölthetett be s ezek élén oly férfiak állanak mint Kubinyi Aladár kir. ügyész és Glauf Pál főesperes, minek folytán a pánszlávok pártja törpe minoritássá zsugorodott össze, tiltakoznak ama gyanúsítás ellen, mintha a kishonti ev. esperesség a pánszláv szakadások tábora felé közelednék. Az erélyes hangú nyilatkozatot Gömörmezei minden hazafias polgára lelki örömmel veszi tudomásul.

Neogrady Antal hazánk festőművészeinek egyik legjelesebbikét, Neogrady Lajos megynék egyik közseregetben álló alakjának, herceg Coburg főszámvevőjének fiát „A mábaratok köre” legyőző festményeért az általa e czírra kitézett jutalmak egyikében részesítette. Jutalmazta pedig azért „mert a képzőművészetnek az iparművészetre való vonatkozásában rejlt nemesítő ezéletot felismervén és méltányolván, művésztársai között oly igen szép példával jár elől.” A legyőzőt fentnevezett kör megvásárolta. A fiatal művész ez újabb kitüntetésére érdekelt fogja megynék társadalmának jelentékeny részét, hol kiváló művészi képességét egy a festő művészet, mint a zene terén annyira előnyösen ismerik. A szerény, de kitűnő művész kitüntetéséhez mi is gratulálunk!

Hangverseny Rozsnyn. A vasárnap lefolyt hangverseny szép számú és előkelő közönséget gyűjtött össze a város ház nagytermében. A műsorban egyik legvonzóbb pontját Rákosi Viktornak a (Budapesti Hirlap kedvelt Sipuluszának) felolvasása képezte, ki élénk humorral beszélt el „Amerikai utazás”-át hallgató közönségét mindvégig jó ízű derűtséggel tartva. A hangverseny nyolcz pontból állott s a közreműködők általános tetszésben részesültek. Just Etelka, Stich Ervin, és Tirsér Irén zongoráztak s megérdemelt taps volt jutalmuk. Szmik Matild népdalokat énekelt, — Pazar Erzi Arany vig balladáját Pázmán lovagot” szavalta nagy hatással, Terray Gyuláné zongora kísérete mellett Fábry Károly heggedült, Szmik Gábor énekelt s komikus dalait a közönség többször megtapsolta. — Előadás után a kaszinóba vacsora és táncmulatság volt. Az est jövedelme az ev. felsőbb leányiskola javára fordítatott.

Kitüntetés. A budapesti tenyész-állat-kiállításón Gömörmezeiből mint kiállító ismét egyedül csak Okolicsányi Gáspár ráhói földbirtokos vett részt. — Saját nevelésű francia fésűs kosai, miként a nagykorosi, bécsi, ugy most is, főleg a juh kiállításán feltűnőleg nagy számmal részt vett kiállítók között, a Budapesten f. hó 15—21-én megtartott tenyészállat kiállításán a 60 frt III. díjjal lettek kitüntetve. Megynék e szorgalmas s befektetést nem kimélő gazdáknak csak gratulálhatunk.

Öngyilkosság a vidéken. Pelsőzön f. hó 12-én Kiss István czipész agyonlőtte magát a feletti bánatában, hogy egy szép leány — kinek régebbi idő óta udvarolt — nem akart hozzá feleségül menni. Az öngyilkost mindenki sajnálja, mert feltűnőleg szép külsejű s szorgalmas iparos volt.

Alapszabály-megerősítés. A kereskedelemügyi m. kir. miniszter f. évi 21188. sz. alatt kelt rendeletével a putnoki ipartestület kebelében létesített békéltető-bizottság alapszabályait jóváhagyta.

Elhalasztott vásárok. A kereskedelmiügyi m. kir. miniszter f. évi 23401. sz. alatt kelt rendeletével megengedte, hogy a Gömör-Kishont vármegye területéhez tartozó Rimaszécs községben a f. évi április hó 24-ére és 25-ére, illetve június hó 20-ára és 21-ére eső országos vásárok ez évben kivételesen április hó 27-én és 28-án, illetve június hó 22-én és 23-án tartatnak meg.

Vegyes hírek.

Előléptetés. Csider László kir. táblai bírót ő felsége kuriai bírónak nevezte ki.

Kassai jogi közlöny. Első feeskéje a decentralizált kir. táblának a fentebbi cím alatt május 5-én utnak induló jogtudományi újság, mely különösen a kassai kir. ítélő táblánál előadásra kifüggesztett ügyeknek lajstromát és az elintézésnek eredményét fogja közölni s így az ügyvédekre nézve majdnem nélkülözhetlen. Előfizetési ára egy évre 5 frt.

Az országos magyar gazdasági egyesület elhatározta, hogy kísérleteket tesz, miszerint az arató gépekhez szükséges manillazsinegek olcsóbb és a ezélnak tökéletesen megfelelő gyártmányú hazai zsinegekkel pótolhatatlanok. A miskolczi kereskedelmi és iparkamara figyelemzesteti tehat a kamara területén lévő kendertermelőket és kötélygyártókat, az e ezélnak alkalmazható hazai gyártmányú száraz, simulékony s talán a kenderfonal mestereséges szárítása avagy manilla, kókuszdiósál, tengeri vagy csalán-rost hozzákeverése által előállítható alkalmas és használható aratógép-zsineg gyártásánál előnyös voltára. Az országos gazdasági egyesület a Felső-tiszavidéki gazdasági egyesülettel karöltve Szabolcsvármegyében e nyáron, aratógép versenyt rendez, mely különösen alkalmas arra, hogy a hazai kötözsinéggel kísérletek tétessenek. — A kik gyártmányait ez alkalommal bemutatni és azzal kísérleteket tenni ohajtának, e részbeli kívánságukat az országos magyar gazdasági egyesülettel (Budapest, 11. öllői-ut, köztelek) közölnék. — Miskolcon, 1891. évi ápril 6. — Radványi István elnök. Dr. Szentpáli István titkár.

CSARNOK.

A ki soha sem ir.

(Amerikai történet.)

Mielőtt átmentem volna Amerikába, sok mindentéle fajtáját ismertem már az ügyvédeknek. Magyarország is bővelkedik az eredeti prókatori alakokban. A regény- és szini irodalom aranybányáját képezi az ügyvédi kar; bár az ügyvéd működési körét tetemesen körülnyirbálta már az újabb törvény s így legalább e részben nem excellálhatnak. Amerikában még szabad minden. Az ügyvéd sokat engedhet meg magának. Működési köre nincs körülírva. Magaviselete szigorú bírálat alá nem vétetik; ha tetszik, türes óráiban akár zsemlyéket árulhat az utcán. A feleivel pedig szabadon alkudhatik, gyakran még ellenfeleivel is. Így nem esoda, ha Amerikában, az ottani élet és viszonyok számszertta több fajtáját és eredeti alakját képesek az ügyvédeknek felmutatni mint Magyarországon vagy általában Európában bármely állama.

Alig értem át az Atlanti oceanon, már is annyival hozott össze véletlenségből a sors, hogy egy egyéniségről, mint speciális működéséről is köteteket írhatnék össze. De azt hiszem, hogyha ezáltal csak egynehányat fogok is felemlíteni, a t. olvasó képes lesz magát az iránt tájékozni, hogy miként élnek és működnek az amerikai ügyvédek, a kirkól gyakran szokatlan dolgokat beszélnek a lapok; a mely történetek legkevésbé sem mesék, hanem megtörtént valóságok, a melyeknek esodássága az ottani élet- és társadalmi viszonyoknak a miéntől nagyban elütő sajátágaiban keresendő.

New-York, ez óriási kereskedelmi világváros, a legzseniálisabb ügyvédi funkciókat képes megteremteni s a legeredetibb alakokkal csakis ott lehet találkozni.

Midőn a „Brome-Street”-ben laktam, egy házban lakott velem Brown, két new-yorki nagykereskedőház ügyvédje.

Nagy fizetésnek kellett lenni, mert egész családjával igen urasan élt, bőven költekezett s még a mellett, miként másoktól hallám, évenként szépen félre is tett.

Azt állították róla egyébként, hogy megérdemli fizetését, mert sokat dolgozik, és a kereskedelmi jogban kitünő kapacitás. — Ajtájára ki volt írva, hogy reggeli 8 órától esteli 6 óráig végzi ügyvédi teendőit. Ez idő alatt pontosan honn tartózkodott. A míg csak az esteli 6 óra el nem mult sem kijönni, sem hazulról távozni nem láttam soha. De a mi legjobbban feltűnt előttem, az az volt, hogy ez idő alatt őtet se látogatta senki. Irnokot vagy segédet pedig épenséggel nem tartott.

Bizonyára, gondolám magamban, azt a tengernyi sok irni valót, a mi irodájában előfordul, mind maga végzi s azért dolgozik reggeli 8 órától esti 6-ig.

Kívánsi voltam irodájára. Addig mesterkedtem, a míg csak egy napon a ház felügyelője társaságában, oly időben, midőn az egész család távol volt hazulról, végig nem sétáltam valamennyi szobájában, megállapodtam ama teremben, a melyben íróasztal állott, s a mely egyedül volt írószobának tekinthető.

Az íróasztal nem volt épen nagy, sem valami különös szépen faragva, de engem mégis meglepett, mert alig volt egynehány vékony kis fiókja, a melyek iratesomagokat be sem fogadhattak volna, már pedig azokat sem az asztalon, sem szekrényen vagy állványon heverni nem láttam sehoh.

Hol tartja vajjon ez az ügyvéd peres actáit? Iratesomókat soha sem visz ki magával a házból, se nem küld, se postára nem menesztí, így itten kell lenni annak a sok mindenféle iratnak, a mit oly sok napon át reggeltől estig elkészít.

De hol?!

Az íróasztalon némi rendtelenségben néhány felnyitott jogi könyv hevert, aztán fél iv tiszta papiros, a melynek felső fele már kissé odonon nézett ki, jelölül annak, hogy már rég nem érintette emberi kéz.

Mi ez? Az ügyvéd ur talán papirost sem használ? Ugyan miesoda retentő dolga lehet akkor? Mivel szolgál rá arra a nagy fizetésre, hogy érdemesnek tartanak azért havonta liquidálni.

Hogy az ügyvéd ur nem sokat írhatott, azt a tolla is elárulta, a mennyiben azt már oly elrozsdásodott állapotban találtam, hogy a ki irni próbált volna vele, az menten minden vonásnál beszakította volna a papirost. De még inkább megerősített e hitben tintatartója, a melyből — legnagyobb esodálkozásomra — ki volt száradva a tinta.

Ejh, gondolám, hátha elzárja az íróeszközöket? Másnap esupa kíváncsiságból bekopogtattam hozzá. Kigondoltam egy szövevényes üzleti kérdést, a melyben a tanácsát akartam kikérni, gondolva, hogy ha munka közben lepem meg, majd lesz alkalmam bokros foglalkozásaival közelebből megismerkedni. Azonban esalódtam.

Kopogtatásaimra nem kapva választ, esengetni kezdtem, mire a eselédje jelent meg a hátam mögötti ajtóban s kissé udvariatlanul kérdé tőlem, hogy kit keresek?

— Brown ügyvéd urat keresem.
— Itt lakik. Hozott a számára valamit?
— Beszélni szeretnék vele.
— Azt nem lehet.
— Miért? Nincs talán itthon?
— De igen, hanem dolgozik.
— Hiszen én is tanácsot szeretnék tőle kérni.
— Akkor jöjjön 6 óra után, a mikorra készen lesz a kereskedőházak ügyeivel.

— Jól van, el fogok jönni. De én idegen ember vagyok s így sehogysem értem, hogy miért van akkor az ügyvéd ur táblájára nagy betűkkel írva, hogy reggeli 8 órától esteli 6 óráig végzi ügyvédi teendőit.

— Furesa! Hát biz' az egyszerűen azért van, hogy tudja mindenki, miszerint ezekben az órákban az ügyvéd ur egészen a foglalkozásának él s így ne háborgassa senki.

Ki voltam röviden elégitve s így még nagyobb kíváncsisággal vártam az esteli 6 óráig.

Midőn este 6 órakor ismét esengettem az ajtaján, a eseléd elkérte névjegyemet és sietett bejelenteni.

Brown már ősmert látásból, tudta, hogy egy házban lakunk s készséggel nyitott ajtót előttem.

Mondhatom, hogy igen szívesen látott.

Leültetett az íróasztala mellé, a melyen csak a tegnap látott tintatartó, toll, könyv és papiros hevert s egyébként is az egész szobában semminemű változást se vehettem észre. Pedig az ügyvéd ur reggeltől estig azon szobában dolgozott két nagy kereskedőház részére, mert az volt a rendes dolgozó szobája, abban a munkára kiszabott időben még a családja tagjainak sem volt szabad belépni s őt fáradságos munkája közben háborgatni. Ez idő alatt az ügyvéd ur még nem is étkezett, a szomját is csak akként enyhítette, hogy a vízvezeték odaszolgált az asztala közelébe.

— Mivel szolgálhatok? — kérdé udvariasan, mi alatt egy illatos kywesti szivarral kínál meg íróasztala fiókjából (Igy hát még azokban sem tartott okmányokat, hanem szivarokat).

— Megbocsásson ügyvéd ur! Én már egy izben bátor voltam napközben alkalmatlankodni.

— Ah igen, tudom, de akkor épen nagyon el voltam foglalva. E mai nap igen terhes volt reám nézve; mindkét kereskedőház részére nagyon sokat kellett elvégezniem. Még most is ki vagyok merülve a fáradságtól.

Es az ügyvéd ur valóban komolyan törülgetni kezdé a homlokát.

— Uram! — szóltam ekkor mosolyogva — én csak azért jöttem, hogy megkérdejem, vajjon hol tartja azon peres iratokat, melyeket reggeltől estig a két kereskedőház érdekében összeír?

— Hiszen nem írok én egész nap semmit, gyakran minden hó végén csakis a fizetésem nyugtáját írom meg.

— Akkor hát mivel van annyira elfoglalva?

— Tanácsokat adok és okiratokat diktálok.

— De kinek? mikor ide senki sem jár és nincs egyetlen egy írnoke sem, a kinek diktálna.

Brown elnevette magát, megfogott és odavezetett a telefonhoz.

— Látja édes barátom, én ezen keresztül társalgok egész napon át a két kereskedőház főnökeivel. Arra, hogy folyvást én oda, vagy ők hozzám járjanak, nem volna idő s gyakran némely esetben már késő is, mi pedig azt tartjuk, hogy: Time is money — az idő pénz.

Ferber Albert.

Felelős szerkesztő: **Dr. Veres Samu.**

Kiadó-tulajdonos: **Dr. Bernát István.**

Magán-hirdetések.

➡ Kiadó lakás és kert. ↩

Négy szoba, éléskamra, konyha, két pineze, istálló, kocsiszin, két faszin, egy nagy kert és külön elkerített baromfi-udvarból álló **tamásfali l-ső számú ház a Kiszely Jánosé,** bérbe adó; közelebbit a tulajdonosnál távolléte esetén **Mölczer Gyula** urnál.

Eladó vaskereskedés.

Alólírott tudatja az érdekeltekkel, hogy a Huszár-téren már **25 év óta** fennálló és a legjobb hírnek örvendő vaskereskedése eladó.

A venni szándékozók vele személyesen vagy írásban is értekezhetnek.

Együttal tudomására hozza a n. é. közönségnek, hogy a raktárán levő mindenféle tárgyak és eszközök a **mai naptól kezdve gyári áron** árusíttatnak.

Rimaszombat, 1891. április hó 7-én.

Stoicz Márton, vaskereskedő.

Bérbeadó birtok.

Szabó Ágostonné szül. Ragályi Sarolta ragályi földbirtoka egymásután következő hat — vagy kilencz — évre bérbe kiadó.

Bővebb értesítést ad Budapesten (Ferenéz József-rakpart) 10-ik szám.

Szabó Ágoston.

Friss hozatal, I-ső rendű Portland- és Roman-cement

legolesőbb árban és bármely mennyiségben kapható, továbbá különböző szélességű gepszijk, finom gépolaj és kátrány-papiros tető fedezésekre, ugyszintén szoba villamsürgöny bármily alakban való fölszerelése elfogadtatik és egyes részek is kaphatók.

Végre jól és dusan berendezett vaskereskedésemet ajánlom, az áruk árai a mai viszonyoknak megfelelően legolcsóbban lesznek megszámitva. — Teljes tisztelettel

BRAUN ZSIGMOND,

vaskereskedő Rimaszombat.

Szagtalan és nyomon száradó

10 mtrre
1 kgr.
1 frt 50 kr.

Fed minden régibb szint

Christoph Ferenc
SZOBAPALLÓ-FÉNYMÁZ

Ichetővé teszi, hogy a szobák a mázolás alatt is használattasának, mivel a kell meletten száraz és a l-ső, ragadós száradás, mely az olajfoltok és az olajfoltok szűzje, elkerültek. Emellett a használata olyan egyszerű, hogy két maga végzeteti a mázolat. A palló nedves tárggyal feltörölhető, anélkül, hogy elvesszené fényét. Meg kell különböztetni:

színezett szobapalló-fénymáz,
sárgásbarnát és mahagonbarnát, mely akár csak az olajfoltok fódí be a pallót s egyuttal fényt is ad. Ezért egyaránt alkalmazható régi vagy új pallóra. Teljesen betöd minden foltot, a rábbí mazolást s; van azután

tiszta fénymáz (színezetlen)
új pallókra és parketre, mely csupan fényt ad. Különösen parketre s olajfoltok el mar beakozott egézen új pallókra való. Csak fényt ad, emellett nem fódí el a fannatát.

Postacsomag, körülm. B13: négyzet mtr. (két közpángyású szobára s 16: 5 ftt. 90 kr., vagy 90: mátká.

A közvetlen megrendelések minden városban, ahol raktárak vannak, ide küldendők. Minamázolások és prospektusok ingyen és bérmentve küldetnek. A beásarlásnál tes ék jól vizyváni a cizre s a évál jogyre, mivel ezt a több mint 150 éve letesző gyártmányt oki le utanozzák és hamisítják, s sokkal rosszabb, s gyakran a ciznak meg nem felelő minőségben hozzak forgalomba.

Christoph Ferenc,
A valódi szobapalló fénymáz feltalálója és egyedül gyártója,
Prága, K. Berlin.

Kapható Rimaszombatban: **BRAUN ZSIGMOND** vaskereskedésében.

Melyik lapra fizessünk elő?

Gazdag tartalmánál, nagy terjedelménél fogva a legolesőbb magyar lap az

„EGYETÉRTÉS”,

a mely az új évvel immár 25-ik évfolyamába lépett. Ez a magyar olvasó közönség lapja. Hiteles forrásokból származó **értésületeinek** gyorsasága, alaposága és sokasága, rovatainak változatosága, kitünősége, a különböző olvasmányok gazdag tárháza tették az „Egyetértés” népszerűvé. Az **országgyűlési tárgyalásokról** a legérzleletebb s e mellett tárgyilagos hű tudósítást egyedül az „Egyetértés” közöl. **Gazdasági rovata** elismert régi tekintélynek örvend. A magyar **kereskedő s gazdaközönség** nem szorul többé idegen nyelvű lapra, mert az „Egyetértés **kereskedelmi s közdeli tudósításainak** bőségével s alaposágával ma már nem versenyezhet máslap. A **kereskedő, az iparos s a mezőgazda** megtalálja mindazt az „Egyetértés”-ben a mire szüksége van. Változatosan szerkesztett tárczájában, **ammi regény-olvasmányt ad, mint egy lap sem** Két három regényt közöl egyszerre, ugy, hogy egy év alatt 30—40 kötetnyi regényt, részint eredeti, részint a külföldi legjelesebb termékeket jó magyarsággal fordításban kapnak az „Egyetértés” olvasói. A ki olvasni valót keres és a **világ folyásáról gyorsan és hitelesen akar értesülni,** fizessen elő az „Egyetértés”-re, melynek előfizetési ára egy hóra 1 frt 80 kr., negyedévre 5 frt s egy évre 20 frt. Az előfizetési pénzek az „Egyetértés” kiadóhivatalba küldendők. Mutatványszámot a kiadóhivatal kívánatra egy hétig ingyen és bérmentve küld.